

Малко е да се каже, че годината 1910 е особено важна за българския поетически антологизъм. Именно тогава той реално се ражда; при това – едновременно в три различни лица. 1910-а дава на българската литература три книги, които не само остават като класически образци, но задават различни модели на антологийното с мощни канон-формиращи потенци. Модели, които при това влизат помежду си в общ сюжет чрез сложни интерференции между категориите на индивидуалното и колективното. Яворовата книга „Подир сенките на облаците” завинаги ще остане ненадминат образец на лична поетическа антология, обхващаща в плътна идейно-композиционна структура цялото творчество на поета. „Българска антология” на Подвързачов и Дебелянов, обратно, е първият, при това много успешен като цяло, опит да се конструира колективният сюжет на българската поезия в цялото ѝ поколенческо, жанрово и езиково разнообразие. А „На Острова на блажените” е предизвикателен жест, положен някъде по средата между персоналното и колективното, който релативизира и в двете посоки границата между тях: амбицията на Поета сам да създаде/мистифицира цяла една национална литература. Жест, който в своята междинна разположеност не само между персоналното и колективното, но също между патоса и пародията, ще отеква мощно в бъдещето на българската поезия.

Тази интрига, която годината 1910-а заплита, беше поводът през 2010 г. направление „Нова и съвременна българска литература” към Института за литература при БАН да организира юбилейна конференция, чиято цел бе не само и не толкова да се обговорят – за пореден път – трите класически образца, колкото да се потърсят породените от тях *ефекти на антологийното* в българската поезия през XX в. Конференцията се проведе на 17 декември 2010 г. с участието на изследователи от Нов български университет, Софийския университет, Великотърновския университет, Шуменския университет, Пловдивския университет и Института за литература към БАН. Настоящият сборник събира по-голямата част от докладите, огласени на конференцията. Впоследствие бяха добавени и специално написани текстове, които да обхванат повече проявления на антологийното в българската поезия. Включените текстове са не само разнообразни в тематично-проблемния си обхват, но и по собствената си стилистика; докато някои имат претенцията да изследват предмета си в дълбочина, включвайки го в широки теоретични контексти, други обръщат внимание върху малко из-

вестни, неизвестни или просто неслучили се факти/събития от българската антологийна практика на ХХ в.

Тук със съжаление трябва да признаем, че въпреки желанието и усилията на съставител-редакторите, не всички теми и проблеми, които бяха засегнати в дискуссионен режим по време на самата конференция, успяха да намерят адекватно присъствие в сборника.

Сборникът е разделен условно на три главни дяла. **Първият** е посветен на персоналния антологичен модел, центриран около две мощни авторски фигури – на Яворов и Траянов (като вторият е прочетен не само през наследството на „Подир сенките...“, но и през това на „На Острова...“). **Вторият** дял – най-обемен и разнороден – обединява различни страни от антологийната практика през ХХ в. в различни нейни – теоретични и емпирични – аспекти. **Третият** дял разглежда иронично-пиететния начин, по който българският постмодерн от последното десетилетие на века диалогизира с „високото“ наследство на лирическия канон, преобръща го, играе с него и в крайна сметка го преутвърждава като абсолютна ценност. Сборникът приключва със своеобразен мемоарен епизод, в който един от най-авторитетните съвременни литературни историци – Светлозар Игов – споделя собствения си съставителски опит да обхване и концептуализира българската поезия в жанра на антологията – тази форма на критиката, както я определя Атанас Далчев.

Пламен Антоф

13 март 2012

Уводни думи	5
•	
Миряна Янакиева. „ПОДИР СЕНКИТЕ НА ОБЛАЦИТЕ” – АНТОЛОГИЯ В АНТОЛОГИЯТА?	9
Сава Сивриев. ЗА „ПОДИР СЕНКИТЕ НА ОБЛАЦИТЕ“ (1910) НА ПЕЙО ЯВОРОВ.....	19
Николай Димитров. АНТОЛОГИЧНО-ПАНТЕОННИ ИМПЛИКАЦИИ НА КАНОНА	27
Бисера Дакова. „ОСВОБОДЕНИЯТ ЧОВЕК” (1929) НА ТЕОДОР ТРАЯНОВ – ПРЕДВИДИМАТА ПОЕТИКА. СЛИВАНЕТО НА ПОЧЕРЦИТЕ	43
Надежда Цочева. МЕЖДУ ГЛАСА И МЪЛЧАНИЕТО, ИЛИ ЗА ОБРАЗА НА ТВОРЕЦА В АНТОЛОГИЙНИЯ СБОРНИК „НА ОСТРОВА НА БЛАЖЕНИТЕ” ОТ П. П. СЛАВЕЙКОВ.....	64
•	
Надежда Александрова. КУЛТУРНАТА ПАМЕТ/АМНЕЗИЯ ЗА „БЪЛГАРСКА АНТОЛОГИЯ – НАШАТА ПОЕЗИЯ ОТ ВАЗОВА НАСАМ” (1910)	78
Юлиан Жилиев. ЗА НЕЗАВЪРШЕНИЯ АНТОЛОГИЧЕН ПРОЕКТ НА КОНСТАНТИН ВЕЛИЧКОВ	85
Биляна Курташева. 1917 – АНТОЛОГИЙНАТА ГОДИНА В СЯНКА. НЕИЗВЕСТНА АНТОЛОГИЯ НА БОЯН ПЕНЕВ?	90
Мая Горчева. ПЕНЧО-СЛАВЕЙКОВИЯТ ПРОЕКТ ЗА АНТОЛОГИЯ НА НАРОДНАТА ПЕСЕН: МОДЕРНИЗИРАНЕ НА ФОЛКЛОРА ИЛИ АРХАИЗИРАНЕ НА ЛИРИКАТА?	99
Росица Чернокожева. „НА РАНИНА“ – ПЪРВАТА СЛЕДОСВОБОЖДЕНСКА АНТОЛОГИЯ ЗА ДЕЦА	113
Радка Пенчева. „БЪЛГАРСКИ ПОЕТИ” – АНТОЛОГИЯТА НА ГЕОРГИ- АСЕН ДЗИВГОВ.....	118
Александра Антонова. РАЗНООБРАЗНИ АНТОЛОГИЙНИ МОДЕЛИ В ПЕРИОДА 1910–1925	136
Катя Зографова. „ВЕСЕЛА АНТОЛОГИЯ” НА КРУМ КЮЛЯВКОВ, ИЛИ КАК SATANA ЧЕТЕ „НА ОСТРОВА НА БЛАЖЕНИТЕ”	143

Антоанета Алипиева. ДЪРЖАВНАТА ПОЕТИЧНА АНТОЛОГИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА НА СОЦИАЛИЗМА. КОЙ, КАК И ЗАЩО ПРЕДСТАВЛЯВА ПОЕЗИЯТА НА БЪЛГАРИЯ	152
Елка Димитрова. НОСТАЛГИИТЕ НА ПОСЛЕДНИТЕ, ИЛИ КАКВО ДА ПРАВИМ С 80-те.....	164
•	
Ани Бурова. ЛИТЕРАТУРАТА В ХОРИЗОНТИТЕ НА УТОПИЯТА.....	173
Мария Калинова, Камелия Спасова. РАЖДАНЕТО НА 90-те И СМЪРТТА НА КРЪГА „МИСЪЛ”	185
Пламен Антов. ФРОЙДИЗЪМ И ПОСТМОДЕРНИЗЪМ: ОТВЪД ФИГУРАТА НА БАЩАТА.....	191
•	
Светлозар Игов. МОИТЕ АНТОЛОГИЧНИ ПРОЕКТИ	208